

GLAGOLI

- mijenjaju se po licima (osobama)
- promjena glagola po licima naziva se **sprezanje ili konjugacija**

- u hrvatskom jeziku imamo
3 lica u jednini i **3** lica u množini

ja	mi
ti	vi
on	oni
ona	one
ono	ona

- promjenjiva vrsta riječi kojom izričemo:

- radnju (*crtati, kuhati*)
- stanje (*mirovati, spavati*) i
- zbivanje (*kišiti, roditi se*)

Gramatičke kategorije glagola:

lice: prvo, drugo, treće

broj: jednina, množina

vid: svršeni, nesvršeni, dvovidni

vrijeme: **sadašnje** (prezent), **prošlo** (aorist, imperfekt, perfekt, pluskvamperfekt), **buduće** (futur I., futur II.) i

način: **zapovjednost** – izriče se imperativom,
uvjetnost radnje – izriče se kondicionalom I. i kondicionalom II.

Glagoli po vidu mogu biti:

- svršeni
- nesvršeni
- dvovidni

SVRŠENI

dospjeti
izliti
razumjeti
leći
izmjeriti
premjestiti
nasjesti
zasjeniti

NESVRŠENI

dospijevati
izlijevati
razumijevati
lijegati
mjeriti
premještati
nasjedati
zasjenjivati

Nesvršeni glagoli mogu biti

- **trajni** / pjevati, plesati duže ili kraće
neprekidno vršenje radnje i
- **učestali** / odmahivati, preskakivati ... radnja se
odvija s prekidima više puta

P.S. Svršenost/nesvršenost dvovidnih glagola prepoznaje se u kontekstu, tj. **Dvovidni** glagoli su u nekim ili svim svojim značenjima i svršeni i nesvršeni, ovisno o kontekstu.

Primjeri: *cijepiti, napredovati, oblikovati, obrazovati, poštovati, prosvjedovati, savjetovati, uvjetovati, vidjeti* te mnogi glagoli koji svršavaju na *-irati* (npr. *organizirati, aktualizirati* ...). Stoga nije potrebno dvovidne glagole dodatno činiti svršenima dodavanjem pojedinih predmetaka, npr. *ispoštovati, prokomentirati* i sl.

Glagoli po predmetu radnje mogu biti:

- prijelazni
- neprijelazni
- povratni

Prijelazni glagoli uza se imaju izravni ili pravi objekt, tj. objekt u akuzativu.
/ npr. *čitati* novine.

Neprijelazni glagoli nemaju objekt u akuzativu, tj. mogu biti bez objekta ili imati neizravni objekt
/ *hodati* ulicom, *hodati* po ulici.

Povratni su glagoli oni koji uza se imaju povratnu zamjenicu *sebe-se*.

Povratni se glagoli dijele na:

- prave povratne (*umivati se*),
- neprave povratne (*brinuti se*) i
- uzajamnopovratne (*grliti se ... uzajamno*).

PRIMJERI:

Jedem jabuku. / koga? ili što? odgovor je jabuku Znači, glagol **jesti** je prijelazni

Spavam cijeli dan. / koga? ili što? ... nema odgovora ... Znači, glagol **spavati** je neprijelazni

Češljam se. / glagol uza se ima povratnu zamjenicu ... glagol **češljati se** povratni je glagol

PAZI!

Glagol *brinuti se* nepravi je povratni glagol, znači 'biti u brizi' (*brinuti se zbog zdravlja, brinuti se zbog neuspjeha*) ili 'posvećivati komu ili čemu pažnju' (*brinuti se o mlađemu bratu, brinuti se o svojemu zdravlju*). Ne treba ga upotrebljavati bez *se*.

Nepravilno je: *brinuti o životinjama, brinuti o djeci*

Pravilno je: *brinuti se o životinjama, brinuti se o djeci*

Glagol *odmarati* u hrvatskome je standardnom jeziku prijelazan, a glagol *odmarati se* povratan. Prijelazan je samo kad uz njega stoji dopuna koja označuje koji dio tijela, npr. *odmarati noge, odmarati ruke*. U svim je ostalim slučajevima taj glagol povratan i ne treba ga upotrebljavati bez *se*.

Nepravilno je: *Cijeli ću dan odmarati., Igrači odmaraju nakon utakmice.*

Pravilno je: *Cijeli ću se dan odmarati., Igrači se odmaraju nakon utakmice.*

Glagol *koristiti se* nepravi je povratni glagol. Ne treba ga upotrebljavati bez *se*.

Nepravilno je: *koristiti računalu*

Pravilno je: *koristiti se računalom*

I glagoli *skrbiti se* i *kolebati se* nepravi su povratni glagoli pa ih uvijek treba upotrebljavati sa *se*.

Glagoli su promjenljiva vrsta riječi koja označava radnju, stanje i zbivanje.

Razmisli koji glagoli u tekstu označavaju radnju, koji stanje, a koji zbivanje?

- krenuti	⇒	svjesno djelovanje, aktivnost	- RADNJA
- buditi se	⇒	nesvjesno djelovanje, uzrokuju ga prirodni zakoni	- ZBIVANJE
- stajati	⇒	nedjelovanje, ništa se ne radi, a ništa se ne zbiva	- STANJE